

AB 2014/.. Nbw 1998-vergunning, hanteren drempelwaarde 0,051 mol/ha/jr waar beneden stikdepositie geacht wordt geen enkel effect te hebben, is niet door de Afdeling bestuursrechtspraak aanvaard. Berekende depositie (0,03 en 0,04 mol/ha/jr) is zeer gering en ongeveer vier duizendste deel van een procent van de desbetreffende kritische depositiewaarde. Natuurlijke kenmerken van desbetreffende Natura 2000-gebied zullen niet worden aangetast.

Instantie Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Datum 9 april 2014
Zaaknr. 201301225/1/R2, ECLI:NL:RVS:2014:1207

Noot M.A.A. Soppe

Essentie

Het toepassen van een drempelwaarde van 0,051 mol/ha/jr waar beneden stikdepositie geacht wordt geen enkel effect te hebben, is in het artikel 19d Nbw 1998-vergunningsspoor niet door de Afdeling aanvaard. Berekende depositie op voor stikstof gevoelige habitattypen in Natura 2000-gebied (0,03 en 0,04 mol/ha/jr) is zeer gering en ongeveer vier duizendste deel van een procent van de desbetreffende kritische depositiewaarde. Natuurlijke kenmerken van desbetreffende Natura 2000-gebied zullen niet worden aangetast.

Samenvatting

Het college van gedeputeerde staten heeft het memo "Aagro-stacks berekening bedrijfsverplaatsing Lodderlandsedijk Westvoorne" overgelegd. Daarin is een berekening gemaakt waarbij de stikstofdepositie als gevolg van de locatie waarvoor de Nbw-vergunning is verleend, is vergeleken met de stikstofdepositie in de op 9 maart 1978 vergunde situatie. Uit deze berekening wordt geconcludeerd dat op drie van de vijf meetpunten binnen het Natura 2000-gebied Voornes Duin een verlaging van de depositie van stikstof zal plaatsvinden en op twee van de vijf meetpunten een verhoging van 0,03 mol stikstof per hectare per jaar (hierna: mol N/ha/jr), onderscheidenlijk 0,04 mol N/ha/jr. In het aangevoerde ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het memo zodanige fouten of onjuistheden bevat dat het college daarvan niet uit mocht gaan. In zoverre het college ter onderbouwing van het standpunt dat het memo uitwijst dat de stikstofdepositie op geen van de daarvoor gevoelige habitattypen toeneemt, heeft gewezen op de uitspraak van de Afdeling van 19 juni 2013 (zaak nrs. 201200593/1/R2, 201205887/1/R2, 201300402/1/R2), waarin volgens het college het toepassen van een drempelwaarde van 0,051 mol N/ha/jr op een Natura 2000 gebied is aanvaard, overweegt de Afdeling dat deze uitspraak betrekking heeft op de depositiebank die is ingesteld bij de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant van 21 oktober 2010. Deze Verordening heeft tot doel het in algemene zin terugdringen van stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden. Het beoordelen van stikstofdepositie in het kader van deze Verordening is niet gelijk te stellen met het beoordelen van de gevolgen van de stikstofdepositie ten behoeve van de verlening van een vergunning voor een project op grond van artikel 19d van de Nbw 1998. Het standpunt van het college kan derhalve niet worden gevolgd. De Afdeling overweegt evenwel dat in dit geval de berekende toename van stikstofdepositie zeer gering is, betrekking heeft op slechts twee locaties van hiervoor gevoelige habitattypen, en deze toename ongeveer vier duizendste deel van een procent van de kritische depositiewaarde van het desbetreffende habitatype betreft. Nu appellanten niet hebben onderbouwd dat het college zich op grond hiervan niet heeft kunnen verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen

worden aangetast, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het bestreden besluit in zoverre in strijd met artikel 19g van de Nbw 1998 is genomen.

Uitspraak

Tussenuitspraak met toepassing van artikel 46, zesde lid, van de Wet op de Raad van State, zoals dit luidde ten tijde van belang, in het geding tussen:

1. de vereniging Vereniging Verontruste Burgers van Voorne, gevestigd te Westvoorne (hierna: VVBV),
2. [appellant sub 2] en anderen, wonend te Rockanje, gemeente Westvoorne,

en

het college van gedeputeerde staten van Zuid-Holland,
verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 10 juli 2012 heeft het college een vergunning krachtens artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) verleend aan [belanghebbende] voor de vestiging van een agrarisch bedrijf aan de [locatie 1] te Rockanje, gemeente Westvoorne (hierna: de Nbw-vergunning).

Bij besluit van 27 december 2012 heeft het college het door VVBV en [appellant sub 2] en anderen hiertegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Tegen dit besluit hebben VVBV en [appellant sub 2] en anderen beroep ingesteld.

[...]

Overwegingen

Wettelijk kader

1. Ingevolge artikel 46, zesde lid, van de Wet op de Raad van State, zoals dit luidde ten tijde van belang, kan de Afdeling het bestuursorgaan opdragen een gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen.

Ingevolge artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Ingevolge artikel 19f, eerste lid, maakt de initiatiefnemer voor projecten waarover gedeputeerde staten een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, nemen, en die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, alvorens gedeputeerde staten een besluit nemen, een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Ingevolge artikel 19g, eerste lid, kan, indien een passende beoordeling is voorgeschreven op grond van artikel 19f, eerste lid, een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, slechts worden verleend indien gedeputeerde staten zich op grond van de passende beoordeling ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.

Ingevolge artikel 19kd, eerste lid, zoals dit luidde ten tijde van belang, betreft het bevoegd gezag bij besluiten over het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, niet de gevolgen die een handeling kan hebben door het veroorzaken van stikstofdepositie op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied in de volgende gevallen:

a. (...);

b. de handeling is een activiteit die na de referentiedatum is begonnen, of een gebruik dat na de referentiedatum in betekende mate is gewijzigd, waarbij is verzekerd dat, in samenhang met voor die activiteit getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied als gevolg van die activiteit of dat gebruik per saldo niet is toegenomen of zal toenemen.

Ingevolge het derde lid, aanhef en onder a, wordt onder "referentiedatum" als bedoeld in het eerste lid verstaan 7 december 2004.

De Nbw-vergunning

2. De Nbw-vergunning is verleend voor de vestiging van een agrarisch bedrijf aan de [locatie 1] te Rockanje in het kader van de verplaatsing van dit bedrijf vanaf de [locatie 2] te Rockanje. Deze vergunning is krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 verleend in verband met de gevolgen die het bedrijf, met 70 dierplaatsen voor melkvee en 49 dierplaatsen voor jongvee, kan hebben voor het Natura 2000-gebied Voornes Duin. De beoogde locatie aan de [locatie 1] ligt op ongeveer 2.200 meter van het gebied Voornes Duin. De beëindiging van het agrarisch bedrijf van [belanghebbende] aan de [locatie 2] is bij de beoordeling van de vergunningaanvraag betrokken.

3. Het gebied Voornes Duin is bij besluit van 19 februari 2008, gewijzigd op 17 februari 2010, aangewezen als Natura 2000-gebied.

Dit gebied is bij beschikking van de Europese Commissie van 7 december 2004 geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio in de zin van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PB 1992 L 206; hierna: Habitatrichtlijn).

De gebieden Breede Water en Quackjeswater, die zich in het gebied Voornes Duin bevinden, zijn bij besluit van 24 maart 2000 aangewezen als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (PB 1979 L 103; hierna: Vogelrichtlijn).

Het beroep

4. In deze procedure ligt uitsluitend de toepassing van bepalingen van de Nbw 1998, die betrekking hebben op de bescherming van Natura 2000-gebieden, ter beoordeling voor. De beroepsgronden die betrekking hebben op de natuurwaarden van gebieden in de directe omgeving van de vergunde veehouderij en de gebieden het "Merrevliet" en "Meertje de Waal", betreffen gebieden die buiten het Natura 2000-gebied Voornes Duin zijn gelegen. Derhalve kunnen deze beroepsgronden niet tot vernietiging van het bestreden besluit leiden. Dit geldt eveneens voor de beroepsgronden die zien op de mogelijkheid van uitbreiding van het Natura 2000-gebied en op de vraag of ten behoeve van de voorgenomen bedrijfsverplaatsing ongeoorloofde staatssteun zal worden verleend.

5. VVBV betoogt dat de wijze van totstandkoming van de Nbw-vergunning in strijd is met het verbod op vooringenomenheid. Zij voert hiertoe aan dat de provincie Zuid-Holland direct betrokken is geweest bij de realisering van het project "Strypse Wetering", in verband waarmee het betrokken bedrijf wordt verplaatst.

5.1. De Afdeling overweegt dat de enkele omstandigheid dat het provinciebestuur is betrokken bij het project "Strypse Wetering" waarmee de bedrijfsverplaatsing van de [locatie 2] naar de [locatie 1] verband houdt, niet dwingt tot de conclusie dat het college met vooringenomenheid in de zin van artikel 2:4 van de Algemene wet bestuursrecht de Nbw-vergunning heeft verleend. Niet is gebleken dat sprake is van overige omstandigheden die aannemelijk maken dat het college met vooringenomenheid heeft gehandeld. Het betoog faalt.

6. VVBV en [appellant sub 2] en anderen stellen dat bij de verlening van de Nbw-vergunning op basis van onjuiste gegevens is geconcludeerd dat een afname van de stikstofdepositie in de vergunde situatie aan de [locatie 1] zal optreden ten opzichte van de bestaande situatie aan de [locatie 2]. Volgens hen had moeten worden uitgegaan van de huidige feitelijke situatie waarin maximaal 25 melkkoeien en enig jongvee worden gehouden. Ten opzichte hiervan neemt het aantal vergunde dierplaatsen toe en daarmee ook de stikstofdepositie op hiervoor gevoelige habitattypen. [appellant sub 2] en anderen stellen verder dat onvoldoende rekening is gehouden met de cumulatieve effecten van het vergunde agrarisch bedrijf en de reeds bestaande veehouderijen in de omgeving.

6.1. Het college stelt zich op het standpunt dat bij de beoordeling van de vergunningaanvraag is uitgegaan van bestaande rechten op de data dat delen van het Natura 2000-gebied Voornes Duin zijn aangewezen als speciale beschermingszone en de plaatsing van het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang als bedoeld in de Habitatrichtlijn (hierna: de referentiedata). De Hinderwetvergunning voor het bedrijf die is verleend op 9 maart 1978 is, naar het college stelt, bij de inwerkingtreding van het Besluit melkrundveehouderijen hinderwet (hierna: Bmh), op 1 augustus 1991 overgegaan in een melding op grond van dit besluit, dat op de referentiedata nog van kracht was. Ten opzichte van deze melding vindt geen toename van de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied plaats, aldus het college. Het college stelt dat een nadere beoordeling uitwijst dat de beoogde ontwikkeling ten opzichte van de Hinderwetvergunning, geen of een zeer geringe toename van de stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied tot gevolg heeft, zodat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.

6.2. Niet in geschil is dat het te vestigen agrarisch bedrijf aan de [locatie 1] vanwege de emissie van ammoniak een project is dat gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied Voornes Duin kan verslechteren, zodat een vergunning krachtens artikel 19d van de Nbw 1998 is vereist. Omdat het project significante gevolgen kan hebben voor het gebied, heeft het college ten behoeve van de verlening van de vergunning een passende beoordeling gemaakt.

Ten aanzien van de depositie van stikstof in het Natura 2000-gebied Voornes Duin als gevolg van de emissies van de veehouderij kan op grond van een passende beoordeling worden verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast, indien het project niet leidt tot een verhoging van de depositie ten opzichte van de situatie waarvoor reeds toestemming is verleend op de referentiedata, dan wel als uit een passende beoordeling volgt dat een eventuele toename van stikstofdepositie de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Onder het verlenen van toestemming als hiervoor bedoeld, moet in gevallen als deze de vergunning, dan wel de melding, krachtens de Wet milieubeheer of de daaraan voorafgaande Hinderwet worden verstaan.

In zoverre toepassing wordt gegeven aan artikel 19kd, eerste lid, aanhef en onder b, van de Nbw 1998, dient te worden gezien of het project een activiteit betreft die na de referentiedatum

van 7 december 2004 is begonnen, of in betekenende mate is gewijzigd, waarbij is verzekerd dat, in samenhang met voor die activiteit getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het gebied als gevolg van die activiteit of dat gebruik per saldo niet is toegenomen of zal toenemen. Bij deze beoordeling kan de beëindiging van de bestaande situatie aan de [locatie 2] worden betrokken.

Bij het betrekken van de bedrijfsbeëindiging in de passende beoordeling en bij het salderen op grond van artikel 19kd, eerste lid, aanhef en onder b, van de Nbw 1998 dient een directe samenhang te bestaan tussen het te vergunnen project en de beëindiging van het bedrijf waaraan de vergunde situatie wordt ontleend. De omstandigheid dat op het bedrijf aan de [locatie 2], naar [appellant sub 2] en anderen en VVBV stellen, thans 25 melkkoeien en enig jongvee aanwezig zijn, in plaats van het vergunde aantal dieren, betekent niet dat de situatie waarvoor toestemming bestaat niet bij de vergunningverlening kan worden betrokken.

6.3. Aan het bedrijf aan de [locatie 2] is bij beschikking van 9 maart 1978 krachtens de Hinderwet een vergunning verleend voor het houden van 38 runderen, 15 varkens, 75 kippen en 2 paarden. Niet is gebleken dat deze vergunning is ingetrokken.

Bij de beoordeling of de activiteit waarvoor de Nbw-vergunning is verleend, leidt tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de situatie waarvoor reeds toestemming bestond op de referentiedata, is het college niet uitgegaan van de toestemming op grond van de vergunning krachtens de Hinderwet, maar van toestemming voor het houden van 100 melkkoeien en 70 stuks jongvee met stalsystemen van het type A1.2.1 en A3. Het is echter niet gebleken dat een ingevolge de Bmh vereiste melding is gedaan tot het houden van deze aantallen. Anders dan waarvan het college in het bestreden besluit is uitgegaan, bestaat geen grond voor het oordeel dat voormelde Hinderwetvergunning bij de inwerkingtreding op 1 augustus 1991 van het Bmh van rechtswege is gewijzigd in een melding voor het houden van 100 melkkoeien en 70 stuks jongvee.

Voorts is niet gebleken van een directe samenhang tussen de activiteit en de beëindiging van het agrarisch bedrijf aan de [locatie 2]. Weliswaar is in het bestemmingsplan "Bedrijfsverplaatsing Lodderlandsedijk" dat op 7 november 2012 is vastgesteld, het agrarisch bedrijf aan de [locatie 2] niet meer als zodanig bestemd, maar niet is gebleken dat voormelde Hinderwetvergunning is ingetrokken en evenmin is verzekerd dat deze zal worden ingetrokken.

6.3.1. Ten aanzien van het standpunt van het college dat uit een nadere beoordeling blijkt dat de stikstofdepositie van de activiteit waarvoor de Nbw-vergunning is verleend niet toeneemt ten opzichte van de depositie die het gevolg was van de veehouderij waarvoor de Hinderwetvergunning van 9 maart 1978 was verleend, overweegt de Afdeling als volgt. Ter onderbouwing van zijn standpunt heeft het college het memo overgelegd "Aagro-stacks berekening bedrijfsverplaatsing Lodderlandsedijk Westvoorne" van 19 april 2013, opgesteld door RBOI adviseurs ruimtelijke ordening. In dit memo is een berekening gemaakt waarbij de stikstofdepositie als gevolg van de locatie waarvoor de Nbw-vergunning is verleend, is vergeleken met de stikstofdepositie in de op 9 maart 1978 vergunde situatie. Uit deze berekening wordt geconcludeerd dat op drie van de vijf meetpunten binnen het Natura 2000-gebied Voornes Duin een verlaging van de depositie van stikstof zal plaatsvinden en op twee van de vijf meetpunten een verhoging van 0,03 mol stikstof per hectare per jaar (hierna: mol N/ha/jr), onderscheidenlijk 0,04 mol N/ha/jr. In het aangevoerde ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het memo zodanige fouten of onjuistheden bevat dat het college daarvan niet uit mocht gaan.

In zoverre het college ter onderbouwing van het standpunt dat het memo uitwijst dat de stikstofdepositie op geen van de daarvoor gevoelige habitattypen toeneemt, heeft gewezen op de uitspraak van de Afdeling van 19 juni 2013 (zaak nrs. [201200593/1/R2](#), [201205887/1/R2](#),

[201300402/1/R2](#)), waarin volgens het college het toepassen van een drempelwaarde van 0,051 mol N/ha/jr op een Natura 2000 gebied is aanvaard, overweegt de Afdeling dat deze uitspraak betrekking heeft op de depositiebank die is ingesteld bij de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant van 21 oktober 2010. Deze Verordening heeft tot doel het in algemene zin terugdringen van stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden. Het beoordelen van stikstofdepositie in het kader van deze Verordening is niet gelijk te stellen met het beoordelen van de gevolgen van de stikstofdepositie ten behoeve van de verlening van een vergunning voor een project op grond van artikel 19d van de Nbw 1998. Het standpunt van het college kan derhalve niet worden gevolgd.

De Afdeling overweegt evenwel dat in dit geval de berekende toename van stikstofdepositie zeer gering is, betrekking heeft op slechts twee locaties van hiervoor gevoelige habitattypen, en deze toename ongeveer vier duizendste deel van een procent van de kritische depositiewaarde van het desbetreffende habitatype betreft. Nu de VVBV en [appellant sub 2] en anderen niet hebben onderbouwd dat het college zich op grond hiervan niet heeft kunnen verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het bestreden besluit in strijd met artikel 19g van de Nbw 1998 is genomen. Het betoog faalt.

6.4. Met betrekking tot het door [appellant sub 2] en anderen naar voren gebrachte vereiste om een beoordeling te maken van cumulatieve effecten, overweegt de Afdeling als volgt. De in dit verband vereiste beoordeling heeft uitsluitend betrekking op de cumulatie van effecten van de aangevraagde activiteiten en effecten van andere projecten of plannen. De door [appellant sub 2] en anderen in dit verband naar voren gebrachte reeds bestaande veehouderijen, betreffen activiteiten die geruime tijd bestaan en waarvoor toestemming is verleend. De gevolgen van die activiteiten kunnen worden geacht in de omgeving te zijn verdisconteerd en deze bepalen mede de huidige staat van instandhouding van het Natura 2000-gebied. Bij de beoordeling van de cumulatieve effecten van het project mocht het college die gevolgen buiten beschouwing laten. Het betoog van [appellant sub 2] en anderen met betrekking tot de cumulatieve effecten van bestaande veehouderijen faalt.

Bestuurlijke lus

7. Met het oog op een spoedige beslechting van het geschil ziet de Afdeling aanleiding het college op de voet van artikel 46, zesde lid, van de Wet op de Raad van State, zoals dit luidde ten tijde van belang, op te dragen om binnen 16 weken na verzending van deze uitspraak de gebreken in het bestreden besluit te herstellen.

Het college dient daartoe met inachtneming van hetgeen is overwogen onder 6.3 te onderzoeken of alsnog kan worden verzekerd dat er directe samenhang bestaat tussen de aangevraagde activiteit en de beëindiging van het agrarisch bedrijf aan de [locatie 2]. Naar aanleiding hiervan dient het college het besluit te heroverwegen, alsmede de Afdeling en de andere partijen de uitkomst mede te delen en een eventueel gewijzigd besluit op de wettelijk voorgeschreven wijze bekend te maken en mede te delen.

[...]

Noot

1. In de uitspraak ABRvS 19 juni 2013, AB 2013/337, m.nt. Frins, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak geoordeeld over de depositiebank die is ingesteld bij de Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant. In het kader van de vulling van de depositiebank is een ondergrens van 0,051 mol/ha/jr stikstofdepositie gehanteerd.

Stikstofdeposities kleiner dan 0,051 mol/ha/jr worden dientengevolge niet aan een ecologische toetsing onderworpen. De Afdeling accordeert deze handelwijze. Daartoe wordt de door het college van gedeputeerde staten van Noord-Brabant (hierna: het college) geponeerde redeneerlijn overgenomen. Het college stelde dat bij depositieberekeningen diverse fysieke grootheden worden ingevoerd in het programma Aagro-stacks, waarbij iedere grootheid een bepaalde onzekerheidsmarge heeft. Deze onzekerheden planten zich voort in de berekening en veroorzaken door het iteratieve karakter van die berekeningen een met de afstand tot de bron groter wordende onzekerheidsmarge in het rekenresultaat. Op die grotere afstanden, corresponderend met lage getalwaarden in het rekenresultaat, treedt dan volgens het college het verschijnsel op, dat de onzekerheidsmarge in het rekenresultaat groter is dan het berekende getal. De berekening heeft dan geen fysieke betekenis meer, maar is een louter cijfermatige exercitie geworden. De gehanteerde ondergrens is derhalve niet ingegeven doordat lage stikstofdeposities nimmer effect zouden kunnen sorteren, maar omdat ze niet op een enigszins betrouwbare wijze kunnen worden berekend.

2. In de toelichting bij de tweede nota van wijziging van het wetsvoorstel Wijziging van de Natuurbeschermingswet 1988 (programmatische aanpak stikstof), anticipeert de Staatssecretaris van Economische Zaken op de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 19 juni 2013 (*Kamerstukken II* 2013/14, 33 669, nr. 32). Het wetsvoorstel voorziet onder meer in een systeem van grenswaarden bij de verlening van artikel 19d Nbw 1998-vergunningen. Indien de stikstofdepositie, die een project of andere handeling veroorzaakt op voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied dat in het PAS is opgenomen, lager of gelijk is aan een gestelde grenswaarde, hoeven de gevolgen van die depositie niet te worden getoetst bij de verlening van een Nbw 1998-vergunning. De grenswaarde zal waarschijnlijk 1 mol/ha/jr stikstofdepositie bedragen. Voor een adequate monitoring van het PAS is het van belang dat het Rijk en de provincies een overzicht hebben van de projecten en andere handelingen met een geringe stikstofdepositie onder de grenswaarde. Om die reden zal er voor dergelijke projecten en andere handelingen een (eenvoudige elektronische) meldingsplicht in het leven worden geroepen. Op p. 2 van de toelichting bij voornoemde tweede nota van wijziging geeft de Staatssecretaris aan dat die melding achterwege kan blijven voorzover de stikstofdepositie minder is dan 0,05 mol/ha/jr. Die drempel sluit volgens de Staatssecretaris aan bij de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 19 juni 2013. Daarin heeft de Afdeling volgens de Staatssecretaris geoordeeld dat een stikstofdepositie van die omvang geen fysieke betekenis heeft. Die uitleg lijkt mij (veel) te stellig. De Afdeling heeft geoordeeld dat met het gangbare rekenmodel Aagro-stacks stikstofdeposities van onder de 0,051 mol/ha/jr niet op een enigszins betrouwbare wijze kunnen worden berekend, waardoor daaraan in zoverre geen fysieke betekenis kan worden toegekend. Dat is wat anders dan dat de Afdeling zou hebben geoordeeld dat betrouwbaar berekende en vastgestelde stikstofdeposities van 0,051 mol/ha/jr geen fysieke betekenis hebben.

3. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft in haar voorlichting met betrekking tot twee amendementen inzake het wetsvoorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 (programmatische aanpak stikstof) (*Kamerstukken II* 2013/14, 33 669, nr. 40) aangegeven dat de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 19 juni 2013 wat betreft de 0,051-grens alleen betrekking heeft op artikel 6 lid 2 Habitatrichtlijn. Op grond van dat artikellid dient het bevoegd gezag passende maatregelen te nemen om onder meer verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats in een Natura 2000-gebied te voorkomen. De Verordening stikstof en Natura 2000 van de provincie Noord-Brabant dient ter implementatie daarvan. De Afdeling advisering vindt dat uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 19 juni 2013 niet valt af te leiden dat het onder het huidige recht aanvaardbaar zou zijn geoordeeld om plannen, projecten en andere handelingen door middel van een drempelwaarde te onttrekken aan de passende beoordeling als bedoeld in artikel 6 lid 3 Habitatrichtlijn. De door de Staatssecretaris beoogde drempelwaarde van 0,051 mol/ha/jr heeft betrekking op de artikel 19d

Nbw 1998-vergunningverlening. Dat is een implementatie van artikel 6 lid 3 Habitatrictlijn. Derhalve acht de Afdeling advisering het hanteren van een drempelwaarde van 0,051 mol/ha/jr stikstofdepositie in het kader van de Nbw 1998-vergunningverlening niet gelegitimeerd onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak. Hoewel ik de redeneerlijn van de Afdeling advisering kan volgen, vind ik die te rigide. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft de 0,051 mol/ha/jr-grens in het art. 6 lid 2 Habitatrictlijnspoor niet aanvaardbaar geacht omdat kleine deposities geen effect kunnen hebben, maar omdat die via Agro-stacks niet op enigszins betrouwbare wijze kunnen worden berekend. Agro-stacks wordt ook frequent gebruikt als rekenmodel in het kader van een artikel 19d Nbw 1998-vergunningverlening. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft meer dan eens aangegeven dat er geen aanleiding is voor het oordeel dat het rekenmodel Agro-stacks niet voldoende representatief en betrouwbaar is om te worden gebruikt voor een berekening van de stikstofdepositie (zie o.a. ABRvS 10 oktober 2012, nr. 201010326/1/T1/A4 en ABRvS 2 februari 2011, nr. 201003124/1/T1/R2). Het oordeel dat kleine stikstofdeposities beneden de 0,051 mol/ha/jr met Agro-stacks niet op een enigszins betrouwbare wijze kunnen worden berekend en aangetoond, zal niet anders luiden als dat rekenmodel wordt gehanteerd in het art. 19d Nbw 1998-vergunningspoor. Op grond daarvan kan mijns inziens niet zomaar gezegd worden dat de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 19 juni 2013 niet van belang kan zijn voor het artikel 19d Nbw 1998-vergunningspoor. Wel is denkbaar dat de toetsing in dat op artikel 6 lid 3 Habitatrictlijn geënte spoor stringenter is dan het artikel 6 lid 2 Habitatrictlijnregime en dat vanwege het voorzorgsbeginsel in het artikel 19d Nbw 1998-vergunningspoor zekerheidshalve ook een ecologische beoordeling dient plaats te vinden voor de met Agro-stacks berekende deposities die onder de drempel van 0,051 mol/ha/jr blijven. Dat de berekening van die lage deposities niet betrouwbaar is c.q. dat die deposities in werkelijkheid wellicht niet zullen optreden, wordt dan in zoverre ten faveure van de bescherming van de Natura 2000-gebieden genegeerd.

4. In de aan de orde zijnde uitspraak lijkt de Afdeling bij dat laatste aan te sluiten. In navolging van de Afdeling advisering overweegt de Afdeling bestuursrechtspraak in r.o. 6.3.1 dat haar uitspraak van 19 juni 2013 betrekking heeft op de depositiebank die is ingesteld bij de Verordening stikstof en Natura 2000 Brabant. Het beoordelen van stikstofdepositie in het kader van die Verordening is volgens de Afdeling bestuursrechtspraak niet gelijk te stellen met het beoordelen van de gevolgen van de stikstofdepositie ten behoeve van de verlening van een artikel 19d Nbw 1998-vergunning. Het in dat kader hanteren van een drempelwaarde van 0,051 mol/ha/jr waar beneden de gevolgen van stikstofdepositie niet worden onderzocht, acht de Afdeling bestuursrechtspraak daarom niet toelaatbaar. Met Agro-stacks is berekend dat er sprake is van de toename van 0,03 en 0,04 mol stikstof ha/jr op twee meetpunten binnen het Natura 2000-gebied Voornes Duin. Hoewel deze waarden onbetrouwbaar zijn, gaat de Afdeling er van uit dat ze wel optreden. Opmerkelijk is vervolgens dat de Afdeling zelf ingaat op de ecologische betekenis van die beperkte stikstofdepositietoename. De Afdeling oordeelt dat die toename zeer gering is en circa vier duizendste deel van een procent van de kritische depositiewaarden van het desbetreffende habitatype betreft. Nu appellanten de Afdeling niet van het tegendeel hebben overtuigd, acht de Afdeling om die reden gerechtvaardigd dat het college van gedeputeerde staten van Zuid-Holland heeft geconcludeerd dat de verleende Nbw 1998-vergunning niet zal leiden tot de aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Voornes Duin. Daaruit kan worden afgeleid dat in het Nbw 1998-vergunningspoor dan wel niet mag worden uitgegaan van een ondergrens van 0,051 N mol/ha/jr, maar dat onder die grens blijvende bijdragen in beginsel met een eenvoudige algemene argumentatie kunnen worden “weg geredeneerd”.